



Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój



**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny



PROGRAM NAUCZANIA

KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH

SPO.01.4. Wspieranie osoby niepełnosprawnej w czynnościach życia codziennego

W ramach kwalifikacji

SPO.01. Udzielanie pomocy i organizacja wsparcia osobie niepełnosprawnej

wyodrębnionej w zawodzie

Asystent osoby niepełnosprawnej 341201

Branża: Pomocy społecznej (SPO)

Autorzy:

Mgr Anna Chmiel

Mgr Żaneta Jankowska-Pasternak

Mgr Sylwia Laskowska

Mgr Magdalena Gałąj (JOZ)

Mgr Izabela Łuchniak (ewaluacja)

Recenzenci

Recenzent 1-nauczyciel konsultant w zakresie kształcenia zawodowego Mgr Elżbieta Małek

Recenzent 2-przedstawiciel pracodawców właściwy dla danego zawodu Mgr Beata Wojciechowska

Ekspert: dr Narcyza Baczewska

Program opracowany we współpracy podmiotów z otoczenia społeczno-gospodarczego wskazanego we wniosku o powierzenie grantu na opracowanie modelowego kwalifikacyjnego kursu zawodowego (KKZ): Stowarzyszenie Rodzin Działających na Rzecz Zdrowia Psychicznego „Dla Rodziny” w Łodzi.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

Oś priorytetowa II

Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji

Działanie 2.14. Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie

Konkurs nr POWR.02.14.00-IP.02-00-003/19

Opracowanie modelowych programów kwalifikacyjnych kursów zawodowych (kkz)

Spis treści

PROGRAM NAUCZANIA KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH SPO.01.4. Wspieranie osoby niepełnosprawnej w czynnościach życia codziennego

1. Wprowadzenie	6
1.1. Charakterystyka kursu umiejętności zawodowych SPO.01.4. Wspieranie osoby niepełnosprawnej w czynnościach życia codziennego z kwalifikacji SPO.01. Udzielanie pomocy i organizacja wsparcia osobie niepełnosprawnej w zawodzie asystent osoby niepełnosprawnej (symbol cyfrowy zawodu 341201).	6
1.2. Struktura programu	6
1.3 Charakterystyka programu	6
1.4 Cele kierunkowe programu kursu umiejętności zawodowych	9
1.5 Wymagania wstępne dla uczestników i słuchaczy	9
1.6 Odniesienie do rynku pracy	10
2. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych	11
2.1. Pogrupowane efekty kształcenia – tabela 6. i 7. stanowią załącznik do programu	12
2.2. Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji – tabela 8. stanowi załącznik do programu.	12
2.3. Plan kursu umiejętności zawodowych	12
3. Cele kształcenia KUZ	12
4. Programy poszczególnych zajęć	13
4.1. Program nauczania dla przedmiotu: Działania opiekuńcze wobec osoby z niepełnosprawnością – 8 h	13
4.1.1. Cele ogólne przedmiotu:	13
4.1.2. Cele operacyjne przedmiotu	13
4.1.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	13
4.1.4. Procedury osiągania celów kształcenia	14
4.1.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	15
4.2. Program nauczania dla przedmiotu: Zaburzenia psychosomatyczne u osoby z niepełnosprawnością – 20 h	15
4.2.1. Cele ogólne przedmiotu:	15
4.2.2. Cele operacyjne przedmiotu	16
4.2.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	16
4.2.4. Procedury osiągania celów kształcenia	17
4.2.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika KUZ	19
4.3. Program nauczania dla przedmiotu: Metodyka i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych – 132 h	19
4.3.1. Cele ogólne przedmiotu:	19
4.3.2. Cele operacyjne przedmiotu	19
4.3.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	20
4.3.4. Procedury osiągania celów kształcenia	22
4.3.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika KUZ	25

5. Ewaluacja programu KUZ	25
6. Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	30
6.1. Wykaz literatury	30
6.2. Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	32
7. Sposób i forma zaliczenia kursu	32
8. Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć	33
Załączniki	35

1. Wprowadzenie

1.1. Charakterystyka kursu umiejętności zawodowych SPO.01.4. Wspieranie osoby niepełnosprawnej w czynnościach życia codziennego z kwalifikacji SPO.01. Udzielanie pomocy i organizacja wsparcia osobie niepełnosprawnej w zawodzie asystent osoby niepełnosprawnej (symbol cyfrowy zawodu 341201).

Kurs umiejętności zawodowych jest jedną z form kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych. Szczegółowe warunki organizacji kwalifikacyjnych kursów zawodowych i akredytacji ośrodków określa ustawa Prawo oświatowe¹ oraz rozporządzenie w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych².

Program nauczania realizowany na kursie umiejętności zawodowych w zakresie **SPO.01.4. Wspieranie osoby niepełnosprawnej w czynnościach życia codziennego** z kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie szkolnictwa branżowego, zawiera ogólne cele i zadania kształcenia zawodowego, cele kształcenia, efekty kształcenia i kryteria weryfikacji tych efektów, warunki realizacji kształcenia w zawodzie, w którym została wyodrębniona dana kwalifikacja, minimalną liczbę godzin kształcenia w zawodzie w ramach danej kwalifikacji.

Program jest zgodny z zapisami podstawy programowej dla zawodu Asystent osoby niepełnosprawnej z 2019 r.³

1.2. Struktura programu

Program ma strukturę przedmiotową.

1.3 Charakterystyka programu

Niniejszy program opracowany jest dla organizacji kursu w formie dziennej z wykorzystaniem technik kształcenia na odległość.

W programie podzielono efekty kształcenia na kluczowe dla zawodu, ważne i pomocnicze. Każdemu efektowi przypisano liczbę godzin przeznaczoną na kształcenie (tabela 1). Kryteria weryfikacji podzielono na podstawowe i ponadpodstawowe. Każdy efekt kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji został przypisany do przedmiotu.

W każdym przedmiocie wskazano liczbę godzin przeznaczoną na kształcenie teoretyczne i zajęcia praktyczne.

Plan nauczania przedstawiono w tabeli 4.

¹ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe ((Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, 1078, 1287, 1680, 1681, 1818, 2197 i 2248);

² [Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych](#) (Dz. U. z 2019 r. poz. 652);

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U z 2019 r. poz. 991);

Dla jednostki efektów kształcenia SPO.01.4. minimalna liczba godzin na kursie umiejętności zawodowych jest równa 160.

Programy poszczególnych przedmiotów składają się z następujących elementów:

- cele ogólne przedmiotu, cele szczegółowe przedmiotu,
- działy programowe podzielone na tematy jednostek metodycznych wraz z przypisanymi im wymaganiami programowymi na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym,
- propozycje metod nauczania,
- obudowa dydaktyczna,
- warunki realizacji,
- proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika,
- opis ewaluacji kursu,
- wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych,
- wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych,
- sposób i forma zaliczenia kursu.

W ramach poszczególnych przedmiotów prowadzący zobowiązani są nawiązywać do treści związanych z kompetencjami społecznymi oraz pracą małych zespołów.

Poszczególne KUZ-y mogą być organizowane niezależnie od siebie, jednak ze względu na treści poszczególnych przedmiotów, zaleca się następującą kolejność realizacji:

1. SPO.01.2. Podstawy pomocy społecznej – KUZ SPO.01.2. stanowi podstawę dla pozostałych KUZ-ów w zakresie przedmiotu: Prawne aspekty polityki społecznej państwa oraz w zakresie przedmiotu: Uwarunkowania bio-psycho-społeczne osoby z niepełnosprawnością, z wyłączeniem tematyki związanej z językiem migowym, który podsumowuje przedmiot w KUZ-ie SPO.1.3.
2. SPO.1.3. Planowanie, organizowanie i wykonywanie czynności opiekuńczo wspierających osobie niepełnosprawnej - KUZ SPO.01.3 stanowi podstawę dla KUZ SPO.0.1.4. w zakresie przedmiotów: Metodyka i metodologia pracy z osobą z niepełnosprawnością, Podstawy anatomii i patologii człowieka, Metodyka działań

opiekuńczych i pielęgnacyjnych na rzecz osoby z niepełnosprawnością , Współpraca na rzecz aktywizacji osoby z niepełnosprawnością z uwzględnieniem elementów terapii zajęciowej

3. SPO.01.4. - Wspieranie osoby niepełnosprawnej w czynnościach życia codziennego - KUZ SPO.1.4. stanowi kontynuację dla SPO.01.3 w zakresie przedmiotów: Metodyka i metodologia pracy z osobą z niepełnosprawnością, Podstawy anatomii i patologii człowieka, Metodyka działań opiekuńczych i pielęgnacyjnych na rzecz osoby z niepełnosprawnością , Współpraca na rzecz aktywizacji osoby z niepełnosprawnością z uwzględnieniem elementów terapii zajęciowej
4. SPO.01.5. Aktywizowanie osoby niepełnosprawnej do samodzielności życiowej - KUZ SPO.01.5 stanowi kontynuację SPO.01.3 oraz SPO.01.4 w zakresie przedmiotów: Metodyka i metodologia pracy z osobą z niepełnosprawnością oraz Współpraca na rzecz aktywizacji osoby z niepełnosprawnością z uwzględnieniem elementów terapii zajęciowej. Domyka KUZ SPO.01.2 w zakresie przedmiotu: Prawne aspekty polityki społecznej państwa Jest to jedyny KUZ, który może być realizowany zarówno w kolejności jak i przed SPO.1.3 czy SPO.1.4. Powinien natomiast być realizowany nie wcześniej niż po realizacji KUZ SPO.01.2.

Wskazane jest, aby w procesie dydaktycznym uczestniczyli nauczyciele i specjaliści reprezentujący różne dziedziny nauki tj. socjolog, pedagog społeczny, pedagog specjalny, psycholog, socjoterapeuta, prawnik, lekarz, pielęgniarka, specjalista ds. BHP, terapeuta zajęciowy.

Dobrze byłoby, aby tematy o charakterze czysto praktycznym, związane z pielęgnacją, higieną, profilaktyką odleżynową, profilaktyką zdrowotną, pierwszą pomocą, prowadzili specjaliści z zakresu opieki medycznej, rehabilitant, dietetyk, ratownik medyczny, lekarz, pielęgniarka.

Tematy, które mogą być realizowane z użyciem metod i technik kształcenia na odległość oznaczono w programie



ikoną

Nie dotyczy to zajęć praktycznych i laboratoryjnych.

W podstawie programowej kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego zapisano, że „nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczniom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów”. W programie wskazano jednak, w ramach których przedmiotów nauczyciele powinni szczególną uwagę poświęcić na rozwijanie kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów. Dotyczy to przede wszystkim zajęć o charakterze warsztatowym, przygotowywania projektów czy studiów przypadku. Przyczynami takiego podejścia było:

- podkreślenie kompetencji szczególnie ważnych dla zawodu
- wsparcie nauczycieli w planowaniu procesu kształcenia zawodowego w taki sposób, by pozwalał na rozwijanie kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów

- rekomendacje z badań nad lukami kompetencyjnymi kandydatów na pracowników oraz oczekiwań pracodawców wskazujące od wielu lat, że najbardziej pracownikom brakuje kompetencji miękkich (wśród nich te, które zapisane są w efektach kształcenia „Kompetencje personalne i społeczne” oraz „Organizacja pracy małych zespołów”)

1.4 Cele kierunkowe programu kursu umiejętności zawodowych⁴

Celem kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego, także na kursie umiejętności zawodowych, jest przygotowanie uczących się do wykonywania pracy zawodowej i aktywnego funkcjonowania na zmieniającym się rynku pracy.

Zadania organizatora kursu umiejętności zawodowych są uwarunkowane zmianami zachodzącymi w otoczeniu gospodarczo-społecznym, na które wpływają w szczególności: nowe techniki i technologie, idea gospodarki opartej na wiedzy, globalizacja procesów gospodarczych i społecznych, rosnący udział handlu międzynarodowego, mobilność geograficzna i zawodowa, a także wzrost oczekiwań pracodawców w zakresie poziomu wiedzy i umiejętności pracowników.

Organizator kursu umiejętności zawodowych powinien realizować kształcenie zawodowe w oparciu o współpracę z pracodawcami, a praktyczna nauka zawodu powinna odbywać się w jak największym wymiarze w rzeczywistych warunkach pracy u pracodawców, w centrach kształcenia zawodowego, pracowniach szkolnych i placówkach kształcenia ustawicznego.

W procesie kształcenia zawodowego ważne jest integrowanie i korelowanie kształcenia ogólnego i zawodowego, w tym doskonalenie kompetencji kluczowych nabytych w procesie kształcenia ogólnego, z uwzględnieniem niższych etapów edukacyjnych.

W procesie kształcenia zawodowego są podejmowane działania wspomagające rozwój każdego uczącego się, stosownie do jego potrzeb i możliwości, ze szczególnym uwzględnieniem indywidualnych ścieżek edukacji i kariery, możliwości podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz zapobiegania przedwczesnemu kończeniu nauki.

1.5 Wymagania wstępne dla uczestników i słuchaczy

Słuchaczami kursu mogą zostać osoby dorosłe (które ukończyły 18 lat):

- absolwenci wszystkich typów szkół – szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, szkół ponadpodstawowych, szkół policealnych – zainteresowani zdobywaniem kwalifikacji zawodowych,
- studenci i absolwenci studiów wyższych, którzy chcą poszerzyć/zmienić posiadane kwalifikacje zawodowe,

⁴ Z rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego

- osoby dorosłe, pracujące w danym zawodzie, chcące nabyć lub zaktualizować wiedzę i umiejętności zawodowe wymagane przez pracodawcę,
- aktualni słuchacze liceów ogólnokształcących dla dorosłych, którzy znajdą czas na równoległe zdobywanie kwalifikacji zawodowych.

Kandydat na słuchacza KUZ musi przedstawić zaświadczenie lekarskie zawierające orzeczenie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do podjęcia praktycznej nauki zawodu.

Nie ma formalnych uwarunkowań do wykonywania zawodu asystent osoby niepełnosprawnej. Jednak analiza efektów kształcenia zapisanych w PPKZ, ofert pracy oraz doświadczenia pracowników domów pomocy społecznej oraz pracowników pomocy środowiskowej pokazują, że w toku nauczania należy zwrócić uwagę na poziom kompetencji społecznych, w tym kulturę osobistą, dojrzałość i odpowiedzialne podejście do wykonywanych zadań oraz predyspozycje psychiczne słuchacza i sprawność fizyczną.

Mimo, iż w programie nauczania nie występują efekty związane z poznaniem zasad pierwszej pomocy przedmedycznej, każdy uczestnik powinien przejść podstawowy kurs z tego zakresu.

1.6 Odniesienie do rynku pracy

Asystent osoby niepełnosprawnej to obecnie jeden z bardziej poszukiwanych zawodów. Jedną z najważniejszych tego przyczyn jest gwałtownie postępujące starzenie się społeczeństwa oraz wzrost liczby osób niepełnosprawnych, wymagających wsparcia i opieki innych. Czynności opiekuńczo – wspierające wymagają często całodobowej dyspozycyjności, co nie jest możliwe do wykonania dla osób pracujących zawodowo, dlatego szukają pomocy osób wykonujących taki zawód jak np.: Asystent osoby niepełnosprawnej.

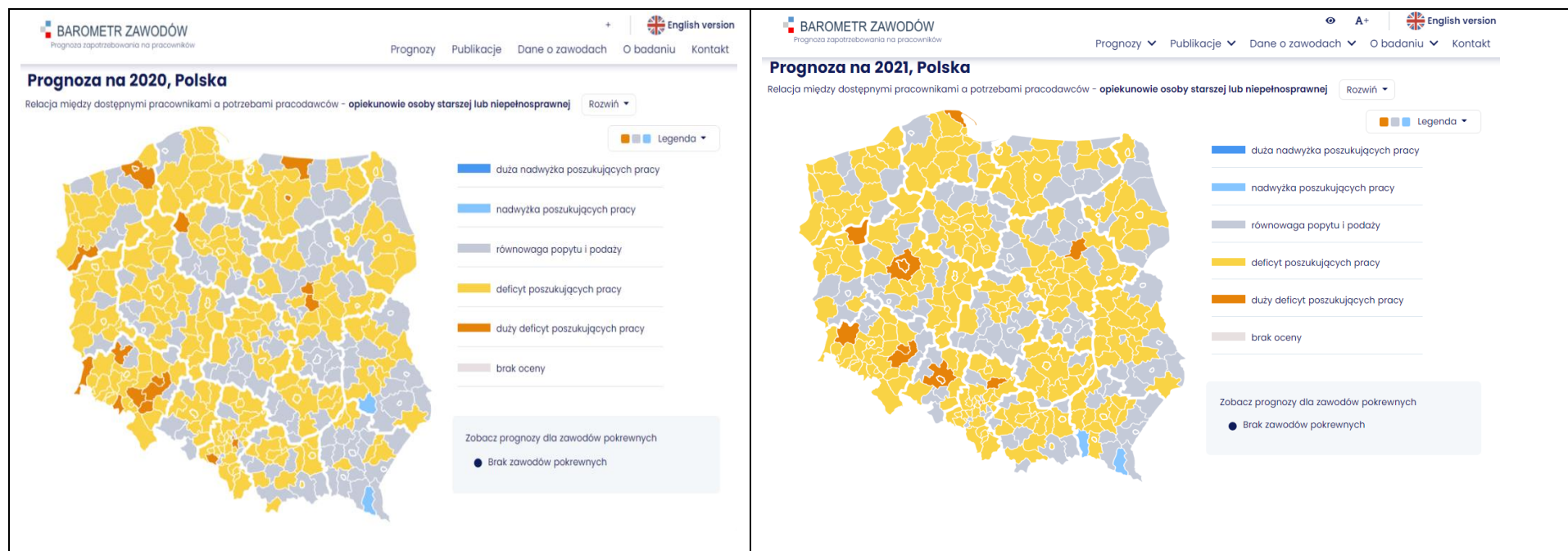
Asystentem osoby niepełnosprawnej mogą być zarówno kobiety, jak i mężczyźni.

Asystenci osoby niepełnosprawnej mają sporo możliwości pracy, zarówno w kraju, jak i za granicą. Mogą pracować w domach pomocy społecznej, ośrodkach spokojnej starości, ośrodkach rehabilitacyjnych, organizacjach i fundacjach pomocy osobom niepełnosprawnym, a także w jednostkach samorządowych. Coraz częściej pojawiają się ogłoszenia osób prywatnych, które potrzebują pomocy ze względu na swoją chorobę czy wiek.

Informacje o zapotrzebowaniu na asystentów osoby niepełnosprawnej można znaleźć m.in. na stronie internetowej Barometru zawodów. Zakwalifikowano tam zawód asystent osoby niepełnosprawnej do grupy zawodów *opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej*.

Jak widać na poniższych mapkach w większości powiatów jest bardzo duże lub duże zapotrzebowanie na przedstawicieli tej grupy zawodów. Tylko w nielicznych powiatach jest nadwyżka poszukujących pracy.

Rysunek 1



Z „Prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego” ze stycznia 2021 wynika, że zapotrzebowanie na asystentów osoby niepełnosprawnej jest umiarkowane we wszystkich województwach.

2. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych

2.1. Pogrupowane efekty kształcenia – tabela 6. i 7. stanowią załącznik do programu

2.2. Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji – tabela 8. stanowi załącznik do programu.

2.3. Plan kursu umiejętności zawodowych

Poniższa tabela dotyczy dziennej formy kształcenia.

Tabela 1 Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych

Nazwa zajęć	Liczba godzin zajęć	Uwagi o realizacji
Działania opiekuńcze wobec osoby z niepełnosprawnością	8	Kształcenie teoretyczne
Zaburzenia psychosomatyczne u osoby z niepełnosprawnością	20	Kształcenie praktyczne
Metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych	132	Kształcenie praktyczne
Łączna liczba godzin zajęć	160	

3. Cele kształcenia KUZ

Absolwent kursu umiejętności zawodowych dla SPO.01.4. Wspieranie osoby niepełnosprawnej w czynnościach życia codziennego. powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- wsparcie osoby niepełnosprawnej w utrzymaniu lub podejmowaniu aktywności społecznej i zawodowej;
- udzielanie pomocy osobie niepełnosprawnej w korzystaniu z różnych form kompleksowej
- rehabilitacji.
- ustalenie i klasyfikowanie problemów opiekuńczych i potrzeb osoby niepełnosprawnej;
- dobieranie odpowiednich metod i technik, zapewniających kompleksową opiekę osobie niepełnosprawnej;
- mobilizowanie i podtrzymywanie aktywizacji osoby niepełnosprawnej.

- stosowanie zasad etyki i empatii stosunku do osoby niepełnosprawnej.

4. Programy poszczególnych zajęć

4.1. Program nauczania dla przedmiotu: Działania opiekuńcze wobec osoby z niepełnosprawnością – 8 h

4.1.1. Cele ogólne przedmiotu:

1. Stosowanie procedur i standardów usług opiekuńczo-wspierających

4.1.2. Cele operacyjne przedmiotu

Słuchacz potrafi:

- organizować prace opiekuńczo-wspierające z uwzględnieniem standardów i procedur
- identyfikować zagrożenia wynikające z braku uwzględnienia standardów i procedur przy planowaniu i wykonywaniu prace opiekuńczo-wspierających

Cele zajęć/przedmiotów/jednostek odnoszą się do wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych i społecznych.

4.1.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Efekt ważny- ew

Efekt konieczny- ek

Efekt pomocniczy- ep

Tabela 2 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Dział I:	Temat 1:	4	– SPO.01.4.1) stosuje	– opisuje procedury i standardy usług opiekuńczo-

Standardy i procedury usług opiekuńczo-wspierających w kontekście zagrożeń zawodowych asystenta osoby niepełnosprawnej – 4h	Procedury i standardy usług opiekuńczo-wspierających		standardy i procedury podczas wykonywania usług opiekuńczo-wspierających (ek)	wspierających – identyfikuje zagrożenia dla asystenta osoby niepełnosprawnej wynikające z nieprzestrzegania procedur podczas wykonywania usług opiekuńczo-wspierających
Dział II: Organizacja prac opiekuńczo-wspierających z uwzględnieniem standardów i procedur obowiązujących asystenta osoby niepełnosprawnej – 4h	Temat 1: Organizacja prac opiekuńczo - wspierających	4	– SPO.01.4.1) stosuje standardy i procedury podczas wykonywania usług opiekuńczo-wspierających (ek)	– organizuje prace opiekuńczo-wspierające z uwzględnieniem standardów i procedur – opisuje standardy i procedury obowiązujące w pracy asystenta osoby niepełnosprawnej

4.1.4. Procedury osiągania celów kształcenia

Propozycje metod nauczania,

Wykład z wykorzystaniem środków wizualnych, np.: prezentacji multimedialnej, pogadanka, ćwiczenia, metoda sytuacyjna, problemowa, dyskusje: dydaktyczna, okrągłego stołu, burza mózgów, gry dydaktyczne (symulujące, planowe), metoda przypadków.

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem w/w zróżnicowanych form.

Warunki, środki, metody i formy kształcenia powinny być dostosowane do potrzeb i możliwości uczestników kursu.

Zajęcia powinny być realizowane jako zajęcia praktyczne z podziałem na grupy.

Obudowa dydaktyczna

Literatura:

1. „Opiekun Osoby starszej. Podręcznik do nauki zawodu”, Praca zbiorowa Wydawnictwo WSiP 2020
2. Szwalkiewicz E., „Opiekun medyczny w praktyce”, Warszawa 2013, Wydawnictwo Lekarskie PZWL

3. Krzywda A., Krzywada P., „Opiekun osoby w podeszłym wieku, przewlekłe chorej lub niepełnej” Wydawnictwo KeBe s.c.
4. Talarska D., Wieczorkowska-Tobis K., Szwalkiewicz E. „Opieka nad osobami przewlekłe chorymi w wieku podeszłym i niepełnosprawnymi” Warszawa 2010, Wydawnictwo Lekarskie PZWL
5. Rychlik A., Pawluczuk J., Czynności higieniczne, pielęgnacyjne i opiekuńcze, Poznań 2017
6. Schiefele J., Staudt I., Dach M., „Pielęgniarstwo geriatryczne” Wydawnictwo Medyczne Urban & Partner, Wrocław 2005
7. Jakimowicz-Klein B., „Opieka nad seniorem”, Świat Książki, Warszawa 2014

Podręczniki i materiały wymagają aktualizacji przez nauczyciela

Warunki realizacji

Zajęcia powinny być realizowane częściowo w sali ogólnodostępnej wyposażonej w stanowisko komputerowe z dostępem do INTERNETU oraz ekran projekcyjny, projektor multimedialny, tablicę, literaturę zawodową częściowo w pracowni umożliwiającej swobodne ustawienie krzeseł (do pracy ćwiczeniowej).

Zajęcia ćwiczeniowe powinny być realizowane w grupach max 12 osobowych.

4.1.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika KUZ wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie materiału z przeprowadzonych wykładów oraz ćwiczeń. Proponowane metody:

Odpowiedź ustna, opracowanie prezentacji, referatu, aktywność w zajęciach ćwiczeniowych. W przypadku oceny prezentacji należy zwrócić uwagę na zaangażowanie w przygotowanie, podział obowiązków, zakres prac. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną, poprawność, formy przedstawienia.

Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

4.2. Program nauczania dla przedmiotu: Zaburzenia psychosomatyczne u osoby z niepełnosprawnością – 20 h

4.2.1. Cele ogólne przedmiotu:

- Poznanie zaburzeń psychosomatycznych występujących u osoby niepełnosprawnej.

- Poznanie czynników wpływających na zdrowie, chorobę i chorobę psychosomatyczną
- Poznanie rodzajów stresu i sytuacji trudnych

4.2.2. Cele operacyjne przedmiotu



Słuchacz potrafi:




- rozróżnić symptomy zaburzeń psychosomatycznych u osoby niepełnosprawnej.
- definiować pojęcia zdrowia, choroby, choroby psychosomatycznej.
- wyjaśnić pojęcia: stres, frustracja i sytuacja trudna
- rozróżniać techniki radzenia sobie ze stresem

Cele zajęć/przedmiotów/jednostek odnoszą się do wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych i społecznych

4.2.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Dział I Wprowadzenie do chorób psychosomatycznych	Temat 1: Pojęcia zdrowia, choroby, choroby psychosomatycznej. Czynniki ryzyka. 	2	– SPO.01.4.2) charakteryzuje objawy zaburzeń psychosomatycznych u osoby niepełnosprawnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcia zdrowia, choroby, choroby psychosomatycznej – opisuje czynniki wpływające na zdrowie, chorobę i chorobę psychosomatyczną
	Temat 2: Czynniki biologiczne, psychologiczne i społeczne 	2	– SPO.01.4.2) charakteryzuje objawy zaburzeń psychosomatycznych u osoby	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia czynniki wpływające na powstawanie chorób psychosomatycznych – opisuje czynniki wpływające na powstawanie chorób

	mające wpływ na powstawanie chorób psychosomatycznych.		niepełnosprawnej (ek)	psychosomatycznych
	Temat 3: Stres jako przyczyna chorób. Sposoby radzenia sobie ze stresem. 	4	– SPO.01.4.2) charakteryzuje objawy zaburzeń psychosomatycznych u osoby niepełnosprawnej (ek)	– wyjaśnia pojęcia: stres, frustracja i sytuacja trudna – rozróżnia techniki radzenia sobie ze stresem – rozróżnia rodzaje stresu i sytuacji trudnych – rozpoznaje skutki stresu – wykorzystuje w pracy zawodowej techniki zmniejszające skutki stresu
Dział II Zaburzenia psychosomatyczne	Temat 1: Klasyfikacja wybranych chorób psychosomatycznych występujących u osób niepełnosprawnych. 	4	– SPO.01.4.2) charakteryzuje objawy zaburzeń psychosomatycznych u osoby niepełnosprawnej (ek)	– wymienia zaburzenia psychosomatyczne występujące u osób niepełnosprawnych – opisuje zaburzenia psychosomatyczne występujące u osób niepełnosprawnych
	Temat 2: Objawy wybranych zaburzeń psychosomatycznych występujących u osób niepełnosprawnych. 	8	– SPO.01.4.2) charakteryzuje objawy zaburzeń psychosomatycznych u osoby niepełnosprawnej (ek)	– wymienia objawy zaburzeń psychosomatycznych występujących u osób niepełnosprawnych – rozróżnia symptomy zaburzeń psychosomatycznych występujących u osób niepełnosprawnych

4.2.4. Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania

Wykład z wykorzystaniem środków wizualnych np.: prezentacja multimedialna, ćwiczenia: metod sytuacyjna, problemowa, dyskusja dydaktyczna, metoda przypadków.

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem w/w zróżnicowanych form.

Warunki, środki, metody i formy kształcenia powinny być dostosowane do potrzeb i możliwości uczestników kursu.

Zajęcia powinny być realizowane jako zajęcia teoretyczne (20 godzin) w formie wykładów.
Możliwość prowadzenia zajęć za pomocą technik kształcenia na odległość.

Obudowa dydaktyczna

Proponowana literatura:

1. Heszen-Celińska Irena „Psychologia zdrowia. Nowe wydanie”, Wydawnictwo Naukowe PWN S.A. Warszawa 2020
2. Kirenko Janusz, Byra Stanisława „Zasoby osobiste w chorobach psychosomatycznych”, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej 2011
3. Orzechowska Agata, Gałęcki Piotr „Zaburzenia psychosomatyczne w ujęciu terapeutycznym”, Wydawnictwo Continuo, Wrocław 2014
4. Sygit Maria „Zdrowie publiczne”, Wydawnictwo Wolters Kluwer Polska S.A. 2017
5. Wciórka Jacek, Pużyński Stanisław „Klasyfikacja zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania w ICD-10. Opisy kliniczne i wskazówki diagnostyczne”, Wydawnictwo Vesalius, Kraków 2000
6. Heszen Irena „Psychologia stresu”, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2013
7. Ogińska-Bulik Nina, Juczyński Zygfryt „Osobowość - stres a zdrowie”, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2012

Strony internetowe:

<https://studylibpl.com/doc/974498/rozpoznawanie-objawow-niepełnosprawności-podopiecznego>

<https://www.medicover.pl/o-zdrowiu/zaburzenia-psychosomatyczne-objawy-przyczyny-leczenie,159,n,192#objawy-wybranych-zaburzen-psychosomatycznych>

Podręczniki wymagają aktualizacji przez nauczyciela

Warunki realizacji:

Zajęcia powinny być realizowane częściowo w sali ogólnodydaktycznej wyposażonej w stanowisko komputerowe z dostępem do INTERNETU oraz ekran projekcyjny, projektor multimedialny, tablicę, literaturę zawodową częściowo w pracowni umożliwiającej swobodne ustawienie krzeseł (do pracy ćwiczeniowej).

Dopuszcza się realizację materiału (lub jego części) na bazie e-zasobów dostępnych dla słuchacza online, na platformie edukacyjnej.

Treści te zostały oznaczone symbolem: 

4.2.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika KUZ

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika KUZ wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie materiału z przeprowadzonych wykładów oraz ćwiczeń. Proponowane metody:

Odpowiedź ustna, opracowanie prezentacji, referatu, aktywność w zajęciach warsztatowych. W przypadku oceny prezentacji należy zwrócić uwagę na zaangażowanie w przygotowanie, podział obowiązków, zakres prac. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną, poprawność, formy przedstawienia.

Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

4.3. Program nauczania dla przedmiotu: Metodyka i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych – 132 h

4.3.1. Cele ogólne przedmiotu:

- Wykonywanie zabiegów opiekuńczo-pielęgnacyjnych i higienicznych zgodnie z obowiązującymi algorytmami
- Stosowanie zasad profilaktyki i pielęgnacji osoby niepełnosprawnej
- Nabycie umiejętności korzystania z kapitału społecznego jaki stanowi najbliższe otoczenie, rodzina i środowisko lokalne w pomocy osobie niepełnosprawnej
- Współpraca ze specjalistą w zakresie wykonywania ćwiczeń usprawniających i gimnastyki oddechowej
- Świadczenie opieki i wsparcia w zakresie samodzielnego funkcjonowania osoby niepełnosprawnej
- Wsparcie osoby niepełnosprawnej w utrzymaniu lub podejmowaniu aktywności społecznej i zawodowej
- Udzielanie pomocy osobie niepełnosprawnej w korzystaniu z różnych form kompleksowej rehabilitacji

4.3.2. Cele operacyjne przedmiotu

Słuchacz potrafi:

- wykonywać zabiegi opiekuńczo-pielęgnacyjne i higieniczne zgodnie z obowiązującymi algorytmami

- sporządzać indywidualny plan wsparcia osoby niepełnosprawnej z uwzględnieniem jej problemów i potrzeb
- rozpoznać potrzeby osoby niepełnosprawnej dotyczące pomocy w zakresie czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych
- rozpoznać potrzeby osoby niepełnosprawnej dotyczące pomocy w zakresie czynności dnia codziennego
- korzystać z kapitału społecznego jaki stanowi najbliższe otoczenie, rodzina i środowisko lokalne w pomocy osobie starszej
- rozróżnić drogi podawania leków
- mobilizować osobę niepełnosprawną do podejmowania czynności w zakresie samoopieki


Cele zajęć/przedmiotów/jednostek odnoszą się do wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych i społecznych

4.3.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 4 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Dział I Metody, techniki i narzędzia wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych SUMA: 42h	Temat 1: Zasady, metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych	32	– SPO.01.4.3) określa zasady, metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych (ek)	– opisuje zasady, metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych – dobiera metody i techniki do wykonywanych czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych – dobiera technikę wykonania zabiegu w symulowanej sytuacji trudnej
	Temat 2: Narzędzia, środki i materiały stosowane podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych	10	– SPO.01.4.4) stosuje narzędzia, środki i materiały do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych u osoby niepełnosprawnej (ek)	– rozróżnia narzędzia, środki i materiały stosowane podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych – dobiera narzędzia, środki i materiały do wykonywanych czynności higienicznych i pielęgnacyjnych – stosuje narzędzia, środki i materiały do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
				<ul style="list-style-type: none"> – dobiera narzędzia, środki i materiały do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych zależnie od stanu osoby niepełnosprawnej
Dział II Trening umiejętności społecznych z elementami przygotowania do samoopieki SUMA: 90h	Temat 1: Rola asystenta osoby niepełnosprawnej w utrzymaniu samodzielności życiowej podopiecznego.	28	<ul style="list-style-type: none"> – SPO.01.4.5) wspiera osobę niepełnosprawną w wykonywaniu czynności dnia codziennego (ek) – SPO.01.4.6) wspiera osobę niepełnosprawną w prowadzeniu gospodarstwa domowego (ek) 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje potrzeby osoby niepełnosprawnej dotyczące pomocy w zakresie czynności dnia codziennego – podejmuje działania wspierające osobę niepełnosprawną w zakresie czynności dnia codziennego – pomaga osobie niepełnosprawnej dobrać sprzęty, narzędzia i środki do prowadzenia gospodarstwa domowego – asystuje osobie niepełnosprawnej w prowadzeniu gospodarstwa domowego – dobiera metody i techniki dostosowane do potrzeb osoby niepełnosprawnej
	Temat 2: Rola asystenta osoby niepełnosprawnej w procesie farmakoterapii osoby niepełnosprawnej	8	<ul style="list-style-type: none"> – SPO.01.4.7) pomaga osobie niepełnosprawnej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza (ek) 	<ul style="list-style-type: none"> – sprawdza zalecenie lekarza, zgodność leku, dawkę i termin ważności – rozróżnia drogi podawania leków – pomaga osobie niepełnosprawnej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza różnymi drogami (doustnie, przez skórę, na błony śluzowe), a w przypadku osób, które nie są w stanie samodzielnie przyjąć leku, również podaje go bezpośrednio do ust lub na skórę bez naruszania powłok skórnych – charakteryzuje niebezpieczeństwa związane z podaniem leków silnie działających
	Temat 3: Ćwiczenia usprawniające i gimnastyka oddechowa w pracy z osobą	12	<ul style="list-style-type: none"> – SPO.01.4.8) wspomaga osobę niepełnosprawną podczas wykonywania podstawowych ćwiczeń usprawniających oraz 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia zasady obowiązujące podczas wykonywania ćwiczeń usprawniających i gimnastyki oddechowych – rozróżnia rodzaje ćwiczeń usprawniających i gimnastyki oddechowej

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
	niepełnosprawną		gimnastyki oddechowej (ew)	– współpracuje ze specjalistą w zakresie wykonywania ćwiczeń usprawniających i gimnastyki oddechowej
	Temat 4: Przygotowanie do samoopieki	20	– SPO.01.4.12) przygotowuje osobę niepełnosprawną do samoopieki (ek)	– rozpoznaje możliwości osoby niepełnosprawnej do samoopieki – mobilizuje osobę niepełnosprawną do podejmowania czynności w zakresie samoopieki – dostosowuje działania do rozpoznanych możliwości osoby niepełnosprawnej
	Temat 5: Opieka zdrowotna na rzecz osoby niepełnosprawnej	8	– SPO.01.4.9) pomaga osobie niepełnosprawnej w korzystaniu ze świadczeń opieki zdrowotnej (ew)	– wymienia podmioty opieki zdrowotnej – asystuje osobie niepełnosprawnej podczas korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej – opisuje rodzaje świadczeń opieki zdrowotnej
	Temat 6: Sprzęt rehabilitacyjny i ortopedyczny.	10	– SPO.01.4.10) wspiera osobę niepełnosprawną w korzystaniu ze sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych (ek)	– wymienia rodzaje sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych – pomaga osobie niepełnosprawnej w korzystaniu ze sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych – opisuje procedury obsługi sprzętu rehabilitacyjnego i korzystania z przedmiotów ortopedycznych
	Temat 7: Wolontariat w pracy z osobą niepełnosprawną 	4	– SPO.01.4.11) współpracuje z wolontariuszami w opiece nad osobą niepełnosprawną (ep)	– opisuje zasady wolontariatu w pracy z osobą niepełnosprawną – opisuje zakres działań wolontariuszy – wymienia instytucje zajmujące się wolontariatem na terenie miasta

4.3.4. Procedury osiągania celów kształcenia

Propozycje metod nauczania

Pokaz, ćwiczenia praktyczne w pracowni szkolnej, instruktaż wstępny, bieżący i końcowy, wykład z wykorzystaniem środków wizualnych takich jak np.: prezentacja multimedialna, metoda sytuacyjna, problemowa, dyskusja dydaktyczna, okrągłego stołu, burza mózgów, gry dydaktyczne (symulujące, planowe), metoda przypadków.

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem w/w zróżnicowanych form.

Warunki, środki, metody i formy kształcenia powinny być dostosowane do potrzeb i możliwości uczestników kursu.

Zajęcia powinny być realizowane jako zajęcia praktyczne (132 godziny) z podziałem na grupy.

Obudowa dydaktyczna

Literatura:

1. Hamer H., „Rozwój umiejętności społecznych. Jak skuteczniej dyskutować i współpracować” Wydawnictwo Veda Warszawa 1999
2. Jakimowicz-Klein B., „Opieka nad seniorem”, Świat Książki, Warszawa 2014
3. Krzywda A., Krzywda P., „Opiekun osoby w podeszłym wieku, przewlekle chorej lub niepełnej” Wydawnictwo KeBe s.c.
4. Kwolek A., „Rehabilitacja medyczna. T1-2.” Wydawnictwo Medyczne Urban i Partner, Wrocław 2003
5. Liekweg A., Eisert A., „Farmakoterapia w geriatrici”, red. wyd. pol. Dariusz Pawlak, Wrocław 2016
6. Laidler P., „Rehabilitacja po udarze mózgu”, PZWL Wydawnictwo Lekarskie Warszawa 2014
7. Marciniak J., Szewczenko A., „Sprzęt szpitalny i rehabilitacyjny”, Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice 2003
8. „Opiekun Osoby starszej. Podręcznik do nauki zawodu”, Praca zbiorowa Wydawnictwo WSiP 2020
9. Osipiuk S., „Podstawowe ćwiczenia oddechowe, które możesz zalecić swoim pacjentom”, Wiedza i Praktyka
10. Rychlik A., Pawluczuk J., Czynności higieniczne, pielęgnacyjne i opiekuńcze, Poznań 2017
11. Schiefele J., Staudt I., Dach M., „Pielęgniarstwo geriatryczne” Wydawnictwo Medyczne Urban & Partner, Wrocław 2005
12. Szałkiewicz E., „Opiekun medyczny w praktyce”, Warszawa 2013, Wydawnictwo Lekarskie PZWL

13. „Wdech i wydech. Pakiet do ćwiczeń oddechowych”, ab-art 2015

14. Talarska D., Wieczorkowska-Tobis K., Szwalkiewicz E. „Opieka nad osobami przewlekle chorymi w wieku podeszłym i niepełnosprawnymi” Warszawa 2010, Wydawnictwo Lekarskie PZWL

Strony internetowe:

<http://opiekunmedycznypraktyczny.blogspot.com/2018/02/odlezyyny-miejsca-profilaktyka.html>

<http://stooopiekunmedyczny.blogspot.com/2016/08/10-zabiegi-lecznicze.html>

Podręczniki i materiały wymagają aktualizacji przez nauczyciela

Warunki realizacji

Zajęcia powinny być realizowane częściowo w sali ogólnodostępnej wyposażonej w stanowisko komputerowe z dostępem do INTERNETU oraz ekran projekcyjny, projektor multimedialny, tablicę, literaturę zawodową częściowo w pracowni umożliwiającej swobodne ustawienie krzeseł (do pracy ćwiczeniowej). Część zajęć powinna być prowadzona zgodnie z tematyką w:

Pracowni umiejętności asystenckich wyposażona w: sprzęt audiowizualny, taki jak: telewizor, ekran projekcyjny, fantomy do nauki czynności higienicznych, łóżka szpitalne, szafki i stoliki przyłóżkowe, parawan, sprzęt, urządzenia i przybory do wykonywania zabiegów higienicznych i czynności pielęgnacyjnych u osoby leżącej i całkowicie unieruchomionej, fantomy BLS (Basic Life Support) osoby dorosłej, niemowlęcia i dziecka do resuscytacji krążeniowo-oddechowej, defibrylator treningowy AED (Automatyczny Elektryczny Defibrylator), materiały opatrunkowe, aparat do pomiaru ciśnienia, termometry, środki ochrony indywidualnej, sprzęt stomijny, nowoczesne wstrzykiwacze insulinowe, środki higieniczne i opatrunkowe, sprzęt gospodarstwa domowego, zastawę kuchenną, zastawę stołową, pomoce techniczne ułatwiające samodzielne wykonywanie prac kulinarnych dla osób z ograniczoną sprawnością w zakresie małej motoryki oraz niewidomych, słabowidzących i głuchoniewidomych.

(Do prowadzenia zajęć w ramach przedmiotu: Metodyka i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych nie zostanie wykorzystany z zasobów pracowni sprzęt typu: fantomy BLS (Basic Life Support) osoby dorosłej, niemowlęcia i dziecka do resuscytacji krążeniowo-oddechowej, defibrylator treningowy AED (Automatyczny Elektryczny Defibrylator), materiały opatrunkowe)

Pracowni usprawniania ruchowego wyposażona w sprzęt rehabilitacyjny: laski, kule, wózek inwalidzki, balkonik, piłeczki sensoryczne, języki, wałeczki, półwałeczki sensomotoryczne

Zajęcia ćwiczeniowe powinny być realizowane w grupach max 12 osobowych.

4.3.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika KUZ

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika KUZ wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie materiału z przeprowadzonych wykładów oraz ćwiczeń i zajęć warsztatowych. Proponowane metody:

Odpowiedź ustna, opracowanie prezentacji, referatu, aktywność w zajęciach ćwiczeniowych, poprawność wykonania zabiegów. W przypadku oceny prezentacji należy zwrócić uwagę na zaangażowanie w przygotowanie, podział obowiązków, zakres prac. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną, poprawność, formy przedstawienia.

Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

5. Ewaluacja programu KUZ

Tabela 5 Ewaluacja programu KUZ

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
SPO.01.4. Wsparcie osoby niepełnosprawnej w czynnościach życia codziennego SPO.01.4.1) stosuje standardy i procedury podczas wykonywania usług opiekuńczo-wspierających (ek)	1. opisuje procedury i standardy usług opiekuńczo-wspierających 2. organizuje prace opiekuńczo-wspierające z uwzględnieniem standardów i procedur 3. identyfikuje zagrożenia dla asystenta osoby niepełnosprawnej wynikające z nieprzestrzegania procedur podczas wykonywania usług opiekuńczo-wspierających	a) metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): – zaliczenie ustne – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – przygotowanie prezentacji/referatu b) metody sumujące: – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna)	a) wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności b) koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia
SPO.01.4.2) charakteryzuje objawy zaburzeń psychosomatycznych u osoby	a) wymienia zaburzenia psychosomatyczne występujące u osoby niepełnosprawnej	a) metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): – zaliczenie ustne	a) wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
niepełnosprawnej (ek)	b) rozróżnia symptomy zaburzeń psychosomatycznych u osoby niepełnosprawnej	<ul style="list-style-type: none"> – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – dyskusja – sprawdzian praktyczny - symulacja b) metody sumujące: <ul style="list-style-type: none"> – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny - symulacja) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	sprawdzania wiedzy/umiejętności b) koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia
SPO.01.4.3) określa zasady, metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych (ek)	1. opisuje zasady, metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych 2. dobiera metody i techniki do wykonywanych czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych	a) metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): <ul style="list-style-type: none"> – zaliczenie ustne – sprawdzian praktyczny - pokaz b) metody sumujące: <ul style="list-style-type: none"> – egzamin semestralny (sprawdzian praktyczny - pokaz) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	a) wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności b) koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia
SPO.01.4.4) stosuje narzędzia, środki i materiały do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych u osoby niepełnosprawnej (ek)	1. rozróżnia narzędzia, środki i materiały stosowane podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych 2. dobiera narzędzia, środki i materiały do wykonywanych czynności higienicznych i pielęgnacyjnych 3. stosuje narzędzia, środki i materiały do wykonywania	a) metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): <ul style="list-style-type: none"> – zaliczenie ustne – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – dyskusja – sprawdzian praktyczny - pokaz b) metody sumujące: <ul style="list-style-type: none"> – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, 	a) wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności b) koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja



Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
	czynności higienicznych i pielęgnacyjnych	sprawdzian praktyczny - pokaz) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna)	letnia
SPO.01.4.5) wspiera osobę niepełnosprawną w wykonywaniu czynności dnia codziennego (ek)	a) rozpoznaje potrzeby osoby niepełnosprawnej dotyczące pomocy w zakresie czynności dnia codziennego b) dobiera metody i techniki dostosowane do potrzeb osoby niepełnosprawnej c) podejmuje działania wspierające osobę niepełnosprawną w zakresie czynności dnia codziennego	a) metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): – zaliczenie ustne – symulacja zadania zawodowego – dyskusja b) metody sumujące: – egzamin semestralny (sprawdzian praktyczny – symulacja zadania zawodowego) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna)	a) wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności b) koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia
SPO.01.4.6) wspiera osobę niepełnosprawną w prowadzeniu gospodarstwa domowego (ek)	a) pomaga osobie niepełnosprawnej dobrać sprzęty, narzędzia i środki do prowadzenia gospodarstwa domowego b) asystuje osobie niepełnosprawnej w prowadzeniu gospodarstwa domowego	a) metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): – zaliczenie ustne – dyskusja – sprawdzian praktyczny – symulacja zadania zawodowego b) metody sumujące: – egzamin semestralny (sprawdzian praktyczny – symulacja zadania zawodowego) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna)	a) wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności b) koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia
SPO.01.4.7) pomaga osobie niepełnosprawnej w przyjmowaniu leków zleconych	1. sprawdza zalecenie lekarza, zgodność leku, dawkę i termin ważności	a) metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): – zaliczenie ustne	a) wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
przez lekarza (ek)	2. rozróżnia drogi podawania leków 3. pomaga osobie niepełnosprawnej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza różnymi drogami (doustnie, przez skórę, na błony śluzowe), a w przypadku osób, które nie są w stanie samodzielnie przyjąć leku, również podaje go bezpośrednio do ust lub na skórę bez naruszania powłok skórnych	– dyskusja – sprawdzian praktyczny – pokaz umiejętności b) metody sumujące: – egzamin semestralny (sprawdzian praktyczny – pokaz umiejętności) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna)	sprawdzania wiedzy/umiejętności b) koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia
SPO.01.4.10) wspiera osobę niepełnosprawną w korzystaniu ze sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych (ek)	a) wymienia rodzaje sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych b) opisuje procedury obsługi sprzętu rehabilitacyjnego i korzystania z przedmiotów ortopedycznych c) pomaga osobie niepełnosprawnej w korzystaniu ze sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych	a) metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): – zaliczenie ustne – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – dyskusja – sprawdzian praktyczny – pokaz korzystania ze sprzętu b) metody sumujące: – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny – pokaz korzystania ze sprzętu) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna)	a) wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności b) koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia
SPO.01.4.12) przygotowuje osobę niepełnosprawną do samoopieki (ek)	1. rozpoznaje możliwości osoby niepełnosprawnej do samoopieki 2. mobilizuje osobę	a) metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): – zaliczenie ustne	a) wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
	niepełnosprawną do podejmowania czynności w zakresie samoopieki	<ul style="list-style-type: none"> – sprawdzian praktyczny – analiza case study – przygotowanie prezentacji/referatu – sprawdzian praktyczny b) metody sumujące: <ul style="list-style-type: none"> – egzamin semestralny (sprawdzian praktyczny – symulacja zadania zawodowego) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	<p>sprawdzania wiedzy/umiejętności</p> <p>b) koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia</p>
SPO.01.7. Kompetencje personalne i społeczne SPO.01.7.1) przestrzega zasad kultury osobistej i etyki zawodowej (ek)	<ol style="list-style-type: none"> wymienia uniwersalne zasady etyki i kultury w kontaktach międzyludzkich charakteryzuje zasady etykiety w komunikacji z przełożonym i ze współpracownikami w codziennych kontaktach omawia zasady współpracy z osobą niepełnosprawną z zachowaniem kultury i etyki zawodowej przestrzega tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy przestrzega zasad związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych 	<ol style="list-style-type: none"> metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): <ul style="list-style-type: none"> – zaliczenie ustne – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – dyskusja – sprawdzian praktyczny – symulacja zadania zawodowego metody sumujące: <ul style="list-style-type: none"> – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny - symulacja zadania zawodowego) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	<ol style="list-style-type: none"> wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia
SPO.01.7.2) stosuje zasady komunikacji interpersonalnej (ek)	a) wymienia zasady komunikacji interpersonalnej i aktywne metody słuchania	<ol style="list-style-type: none"> metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): <ul style="list-style-type: none"> – zaliczenie ustne 	a) wg ustalonego rozkładu

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
	b) określa zasady komunikacji interpersonalnej c) charakteryzuje aktywne metody słuchania d) wymienia kompetencje asystenta osoby niepełnosprawnej, jakie mają wpływ na jakość świadczonych usług	– test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – dyskusja – przygotowanie prezentacji/referatu b) metody sumujące: – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna)	materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności b) koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia
SPO.01.7.4) ponosi odpowiedzialność za podejmowane działania (ek)	1. rozpoznaje przypadki naruszania procedur postępowania 2. analizuje zasady i procedury wykonania zadania 3. wskazuje obszary odpowiedzialności prawnej za podejmowane działania (materialnej, cywilnej, karnej)	a) metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): – zaliczenie ustne – dyskusja – analiza case study – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień b) metody sumujące: – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna)	a) wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności b) koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia

6. Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

6.1. Wykaz literatury

1. Hamer H., „Rozwój umiejętności społecznych. Jak skuteczniej dyskutować i współpracować” Wydawnictwo Veda Warszawa 1999

2. Heszen-Celińska Irena „Psychologia zdrowia. Nowe wydanie”, Wydawnictwo Naukowe PWN S.A. Warszawa 2020
3. Heszen Irena „Psychologia stresu”, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2013
4. Jakimowicz-Klein B., „Opieka nad seniorem”, Świat Książki, Warszawa 2014
5. Kirenko Janusz, Byra Stanisława „Zasoby osobiste w chorobach psychosomatycznych”, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej 2011
6. Krzywda A., Krzywada P., „Opiekun osoby w podeszłym wieku, przewlekle chorej lub niepełnej” Wydawnictwo KeBe s.c.
7. Kwolek A. „Rehabilitacja medyczna. T1-2.” Wydawnictwo Medyczne Urban i Partner, Wrocław 2003
8. Laidler P., „Rehabilitacja po udarze mózgu”, PZWL Wydawnictwo Lekarskie Warszawa 2014
9. Liekweg A., Eisert A., „Farmakoterapia w geriatrici”, red. wyd. pol. Dariusz Pawlak, Wrocław 2016
10. Ogińska-Bulik Nina, Juczyński Zygfryd „Osobowość - stres a zdrowie”, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2012
11. „Opiekun Osoby starszej. Podręcznik do nauki zawodu”, Praca zbiorowa Wydawnictwo WSiP 2020
12. Orzechowska Agata, Gałęcki Piotr „Zaburzenia psychosomatyczne w ujęciu terapeutycznym”, Wydawnictwo Continuo, Wrocław 2014
13. Osipiuk S., „Podstawowe ćwiczenia oddechowe, które możesz zalecić swoim pacjentom”, Wiedza i Praktyka
14. Marciniak J., Szewczenko A., „Sprzęt szpitalny i rehabilitacyjny”, Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice 2003
15. Rychlik A., Pawluczuk J., Czynności higieniczne, pielęgnacyjne i opiekuńcze, Poznań 2017
16. Schiefele J., Staudt I., Dach M., „Pielęgniarstwo geriatryczne” Wydawnictwo Medyczne Urban & Partner, Wrocław 2005
17. Sygit Maria „Zdrowie publiczne”, Wydawnictwo Wolters Kluwer Polska S.A. 2017
18. Szwałkiewicz E., „Opiekun medyczny w praktyce”, Warszawa 2013, Wydawnictwo Lekarskie PZWL
19. Talarska D., Wieczorkowska-Tobis K., Szwałkiewicz E. „Opieka nad osobami przewlekle chorymi w wieku podeszłym i niepełnosprawnymi” Warszawa 2010, Wydawnictwo Lekarskie PZWL

20. Wciórka Jacek , Puzyński Stanisław „Klasyfikacja zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania w ICD-10. Opisy kliniczne i wskazówki diagnostyczne”, Wydawnictwo Vesalius, Kraków 2000

21. . „Wdech i wydech. Pakiet do ćwiczeń oddechowych”, ab-art 2015

Strony internetowe:

<http://opiekunmedycznypraktyczny.blogspot.com/2018/02/odlezyny-miejsca-profilaktyka.html>

<http://stooopiekunmedyczny.blogspot.com/2016/08/10-zabiegi-lecznicze.html>

<https://studylibpl.com/doc/974498/rozpoznawanie-objawow-niepełnosprawności-podopiecznego>

<https://www.medicover.pl/o-zdrowiu/zaburzenia-psycho-somatyczne-objawy-przyczyny-leczenie,159,n,192#objawy-wybranych-zaburzen-psycho-somatycznych>

6.2. Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

Sala ogólnodydaktyczna wyposażonej w stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu oraz ekran projekcyjny, projektor multimedialny, tablicę, literaturę zawodową częściowo w pracowni umożliwiającej swobodne ustawienie krzeseł. Sala wyposażona w materace, możliwość swobodnego organizowania przestrzeni, flipchart, materiały piśmiennicze.

Pracownia umiejętności asystenckich wyposażona w: sprzęt audiowizualny, taki jak: telewizor, ekran projekcyjny, fantomy do nauki czynności higienicznych, łóżka szpitalne, szafki i stoliki przyłóżkowe, parawan, sprzęt, urządzenia i przybory do wykonywania zabiegów higienicznych i czynności pielęgnacyjnych u osoby leżącej i całkowicie unieruchomionej, fantomy BLS (Basic Life Support) osoby dorosłej, niemowlęcia i dziecka do resuscytacji krążeniowo-oddechowej, defibrylator treningowy AED (Automatyczny Elektryczny Defibrylator), materiały opatrunkowe, aparat do pomiaru ciśnienia, termometry, środki ochrony indywidualnej, sprzęt stomijny, nowoczesne wstrzykiwacze insulinowe, środki higieniczne i opatrunkowe, sprzęt gospodarstwa domowego, zastawę kuchenną, zastawę stołową, pomoce techniczne ułatwiające samodzielne wykonywanie prac kulinarnych dla osób z ograniczoną sprawnością w zakresie małej motoryki oraz niewidomych, słabowidzących i głuchoniewidomych.

Pracownia usprawniania ruchowego wyposażona w sprzęt rehabilitacyjny: laski, kule, wózek inwalidzki, balkonik, piłeczki sensoryczne, języki, wałeczki, półwałeczki sensomotoryczne.

Proponujemy, aby w procesie dydaktycznym uczestniczyli wykładowcy i specjaliści reprezentujący różne dziedziny nauki tj. socjolog, pedagog społeczny, pedagog specjalny, psycholog, socjoterapeuta, prawnik, lekarz, pielęgniarka, specjalista ds. BHP, terapeuta zajęciowy.

Proponujemy, aby tematy o charakterze czysto praktycznym, związane z pielęgnacją, higieną, profilaktyką zdrowotną, pierwszą pomocą , prowadzili specjaliści z zakresu opieki medycznej, rehabilitant, ratownik medyczny, lekarz, pielęgniarka.

7. Sposób i forma zaliczenia kursu

Sposób i forma zaliczenia kursu powinna się odwoływać do efektów kluczowych i wskaźników podstawowych.

Kurs powinien zakończyć się egzaminem, na który złoży się zarówno część praktyczna jak i teoretyczna.

Część dotycząca teorii powinna mieć formę testu, który powinien zawierać zarówno pytania zamknięte jak i część opisu przypadku.

Na część praktyczną powinny składać się zadania wskazujące na opanowanie umiejętności konkretnych procedur związanych opieką nad osobą niepełnosprawną.

8. Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć

Tabela 6 Tabela weryfikacji programu nauczania KUZ pod kątem zgodności z przepisami prawa oświatowego

Lp.	Program kursu umiejętności zawodowych uwzględnia	Zawartość opracowanego programu zajęć (T/N)
1	Cele kształcenia (zadania zawodowe)	T
2	Efekty kształcenia	T
3	Kryteria weryfikacji	T
4	Warunki realizacji kształcenia w kwalifikacji (lub niezbędne do realizacji danej jednostki efektów)	T
5	Minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie lub jednostki efektów	T

Tabela 7 Tabela weryfikacji programu KUZ pod kątem kompletności efektów kształcenia

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
SPO.01.4. Wspieranie osoby niepełnosprawnej w czynnościach życia codziennego		
SPO.01.4.1) stosuje standardy i procedury podczas wykonywania usług opiekuńczo-wspierających (ek)	1) opisuje procedury i standardy usług opiekuńczo-wspierających 2) organizuje prace opiekuńczo-wspierające z uwzględnieniem standardów i procedur 3) identyfikuje zagrożenia dla asystenta osoby niepełnosprawnej wynikające z nieprzestrzegania procedur podczas wykonywania usług opiekuńczo-wspierających	Działania opiekuńcze wobec osoby z niepełnosprawnością
SPO.01.4.2) charakteryzuje objawy zaburzeń psychosomatycznych u osoby niepełnosprawnej (ek)	1) wymienia zaburzenia psychosomatyczne występujące u osoby niepełnosprawnej	Zaburzenia psychosomatyczne u osoby z niepełnosprawnością



Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
SPO.01.4. Wspieranie osoby niepełnosprawnej w czynnościach życia codziennego		
	2) rozróżnia symptomy zaburzeń psychosomatycznych u osoby niepełnosprawnej	
SPO.01.4.3) określa zasady, metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych (ek)	1) opisuje zasady, metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych 2) dobiera metody i techniki do wykonywanych czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych	Metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych
SPO.01.4.4) stosuje narzędzia, środki i materiały do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych u osoby niepełnosprawnej (ek)	1) rozróżnia narzędzia, środki i materiały stosowane podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych 2) dobiera narzędzia, środki i materiały do wykonywanych czynności higienicznych i pielęgnacyjnych 3) stosuje narzędzia, środki i materiały do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych	Metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych
SPO.01.4.5) wspiera osobę niepełnosprawną w wykonywaniu czynności dnia codziennego (ek)	1) rozpoznaje potrzeby osoby niepełnosprawnej dotyczące pomocy w zakresie czynności dnia codziennego 2) dobiera metody i techniki dostosowane do potrzeb osoby niepełnosprawnej 3) podejmuje działania wspierające osobę niepełnosprawną w zakresie czynności dnia codziennego	Metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych
SPO.01.4.6) wspiera osobę niepełnosprawną w prowadzeniu gospodarstwa domowego (ek)	1) pomaga osobie niepełnosprawnej dobrać sprzęty, narzędzia i środki do prowadzenia gospodarstwa domowego 2) asystuje osobie niepełnosprawnej w prowadzeniu gospodarstwa domowego	Metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych
SPO.01.4.7) pomaga osobie niepełnosprawnej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza (ek)	1) sprawdza zalecenie lekarza, zgodność leku, dawkę i termin ważności 2) rozróżnia drogi podawania leków 3) pomaga osobie niepełnosprawnej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza różnymi drogami (doustnie, przez skórę, na błony śluzowe), a w przypadku osób, które nie są w stanie samodzielnie przyjąć leku, również podaje go bezpośrednio do ust lub na skórę bez naruszania powłok skórnych	Metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych
SPO.01.4.8) wspomaga osobę niepełnosprawną podczas wykonywania podstawowych ćwiczeń usprawniających	1) wymienia zasady obowiązujące podczas wykonywania ćwiczeń usprawniających i gimnastyki oddechowych 2) rozróżnia rodzaje ćwiczeń usprawniających i gimnastyki oddechowej	Metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych



Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
SPO.01.4. Wspieranie osoby niepełnosprawnej w czynnościach życia codziennego		
oraz gimnastyki oddechowej (ew)	3) współpracuje ze specjalistą w zakresie wykonywania ćwiczeń usprawniających i gimnastyki oddechowej	
SPO.01.4.9) pomaga osobie niepełnosprawnej w korzystaniu ze świadczeń opieki zdrowotnej (ew)	1) wymienia podmioty opieki zdrowotnej 2) opisuje rodzaje świadczeń opieki zdrowotnej 3) asystuje osobie niepełnosprawnej podczas korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej	Metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych
SPO.01.4.10) wspiera osobę niepełnosprawną w korzystaniu ze sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych (ek)	1) wymienia rodzaje sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych 2) opisuje procedury obsługi sprzętu rehabilitacyjnego i korzystania z przedmiotów ortopedycznych 3) pomaga osobie niepełnosprawnej w korzystaniu ze sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych	Metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych
SPO.01.4.11) współpracuje z wolontariuszami w opiece nad osobą niepełnosprawną (ep)	1) opisuje zasady wolontariatu w pracy z osobą niepełnosprawną 2) opisuje zakres działań wolontariuszy	Metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych
SPO.01.4.12) przygotowuje osobę niepełnosprawną do samoopieki (ek)	1) rozpoznaje możliwości osoby niepełnosprawnej do samoopieki 2) mobilizuje osobę niepełnosprawną do podejmowania czynności w zakresie samoopieki	Metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych

Załączniki

Tabela 8 Przyporządkowanie efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji do poszczególnych przedmiotów

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Działania opiekuńcze wobec osoby z niepełnosprawnością	Zaburzenia psychosomatyczne u osoby z niepełnosprawnością	Metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Działania opiekuńcze wobec osoby z niepełnosprawnością	Zaburzenia psychosomatyczne u osoby z niepełnosprawnością	Metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych
SPO.01.4.1) stosuje standardy i procedury podczas wykonywania usług opiekuńczo-wspierających (ek)	8	1) opisuje procedury i standardy usług opiekuńczo-wspierających 2) organizuje prace opiekuńczo-wspierające z uwzględnieniem standardów i procedur 3) identyfikuje zagrożenia dla asystenta osoby niepełnosprawnej wynikające z nieprzestrzegania procedur podczas wykonywania usług opiekuńczo-wspierających	x		
SPO.01.4.2) charakteryzuje objawy zaburzeń psychosomatycznych u osoby niepełnosprawnej (ek)	20	1) wymienia zaburzenia psychosomatyczne występujące u osoby niepełnosprawnej 2) rozróżnia symptomy zaburzeń psychosomatycznych u osoby niepełnosprawnej		x	
SPO.01.4.3) określa zasady, metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych (ek)	32	1) opisuje zasady, metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych 2) dobiera metody i techniki do wykonywanych czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych			X

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Działania opiekuńcze wobec osoby z niepełnosprawnością	Zaburzenia psychosomatyczne u osoby z niepełnosprawnością	Metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych
SPO.01.4.4) stosuje narzędzia, środki i materiały do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych u osoby niepełnosprawnej (ek)	10	1) rozróżnia narzędzia, środki i materiały stosowane podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych 2) dobiera narzędzia, środki i materiały do wykonywanych czynności higienicznych i pielęgnacyjnych 3) stosuje narzędzia, środki i materiały do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych			x
SPO.01.4.5) wspiera osobę niepełnosprawną w wykonywaniu czynności dnia codziennego (ek)	16	1) rozpoznaje potrzeby osoby niepełnosprawnej dotyczące pomocy w zakresie czynności dnia codziennego 2) dobiera metody i techniki dostosowane do potrzeb osoby niepełnosprawnej 3) podejmuje działania wspierające osobę niepełnosprawną w zakresie czynności dnia codziennego			X
SPO.01.4.6) wspiera osobę niepełnosprawną w prowadzeniu gospodarstwa domowego (ek)	12	1) pomaga osobie niepełnosprawnej dobrać sprzęty, narzędzia i środki do prowadzenia gospodarstwa domowego 2) asystuje osobie niepełnosprawnej w prowadzeniu gospodarstwa domowego			x

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Działania opiekuńcze wobec osoby z niepełnosprawnością	Zaburzenia psychosomatyczne u osoby z niepełnosprawnością	Metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych
SPO.01.4.7) pomaga osobie niepełnosprawnej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza (ek)	8	1) sprawdza zalecenie lekarza, zgodność leku, dawkę i termin ważności 2) rozróżnia drogi podawania leków 3) pomaga osobie niepełnosprawnej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza różnymi drogami (doustnie, przez skórę, na błony śluzowe), a w przypadku osób, które nie są w stanie samodzielnie przyjąć leku, również podaje go bezpośrednio do ust lub na skórę bez naruszania powłok skórnych			X
SPO.01.4.8) wspomaga osobę niepełnosprawną podczas wykonywania podstawowych ćwiczeń usprawniających oraz gimnastyki oddechowej (ew)	12	1) wymienia zasady obowiązujące podczas wykonywania ćwiczeń usprawniających i gimnastyki oddechowych 2) rozróżnia rodzaje ćwiczeń usprawniających i gimnastyki oddechowej 3) współpracuje ze specjalistą w zakresie wykonywania ćwiczeń usprawniających i gimnastyki oddechowej			x
SPO.01.4.9) pomaga osobie niepełnosprawnej w korzystaniu ze świadczeń opieki zdrowotnej (ew)	8	1) wymienia podmioty opieki zdrowotnej 2) opisuje rodzaje świadczeń opieki zdrowotnej 3) asystuje osobie niepełnosprawnej podczas korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej			x

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Działania opiekuńcze wobec osoby z niepełnosprawnością	Zaburzenia psychosomatyczne u osoby z niepełnosprawnością	Metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych
SPO.01.4.10) wspiera osobę niepełnosprawną w korzystaniu ze sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych (ek)	10	1) wymienia rodzaje sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych 2) opisuje procedury obsługi sprzętu rehabilitacyjnego i korzystania z przedmiotów ortopedycznych 3) pomaga osobie niepełnosprawnej w korzystaniu ze sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych			x
SPO.01.4.11) współpracuje z wolontariuszami w opiece nad osobą niepełnosprawną (ep)	4	1) opisuje zasady wolontariatu w pracy z osobą niepełnosprawną 2) opisuje zakres działań wolontariuszy			x
SPO.01.4.12) przygotowuje osobę niepełnosprawną do samoopieki (ek)	20	1) rozpoznaje możliwości osoby niepełnosprawnej do samoopieki 2) mobilizuje osobę niepełnosprawną do podejmowania czynności w zakresie samoopieki			x

Tabela 9 Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia i nadawanie nazw tym zajęciom

Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Okres realizacji
--	--------------------------	-----------------------	---	------------------



Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Okres realizacji
SPO.01.4.1) stosuje standardy i procedury podczas wykonywania usług opiekuńczo-wspierających (ek)	8	<ol style="list-style-type: none"> 1) opisuje procedury i standardy usług opiekuńczo-wspierających 2) organizuje prace opiekuńczo-wspierające z uwzględnieniem standardów i procedur 3) identyfikuje zagrożenia dla asystenta osoby niepełnosprawnej wynikające z nieprzestrzegania procedur podczas wykonywania usług opiekuńczo-wspierających 	Działania opiekuńcze wobec osoby z niepełnosprawnością	Od pierwszego do drugiego miesiąca nauki
SPO.01.4.2) charakteryzuje objawy zaburzeń psychosomatycznych u osoby niepełnosprawnej (ek)	20	<ol style="list-style-type: none"> 1) wymienia zaburzenia psychosomatyczne występujące u osoby niepełnosprawnej 2) rozróżnia symptomy zaburzeń psychosomatycznych u osoby niepełnosprawnej 	Zaburzenia psychosomatyczne u osoby z niepełnosprawnością	Od pierwszego do drugiego miesiąca nauki
SPO.01.4.3) określa zasady, metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych (ek)	32	<ol style="list-style-type: none"> 1) opisuje zasady, metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych 2) dobiera metody i techniki do wykonywanych czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych 	Metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych	Od pierwszego do drugiego miesiąca nauki
SPO.01.4.4) stosuje narzędzia, środki i materiały do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych u osoby niepełnosprawnej (ek)	10	<ol style="list-style-type: none"> 1) rozróżnia narzędzia, środki i materiały stosowane podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych 2) dobiera narzędzia, środki i materiały do wykonywanych czynności higienicznych i pielęgnacyjnych 3) stosuje narzędzia, środki i materiały do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych 	Metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych	Od pierwszego do drugiego miesiąca nauki
SPO.01.4.5) wspiera osobę niepełnosprawną w wykonywaniu czynności dnia codziennego (ek)	16	<ol style="list-style-type: none"> 1) rozpoznaje potrzeby osoby niepełnosprawnej dotyczące pomocy w zakresie czynności dnia codziennego 2) dobiera metody i techniki dostosowane do potrzeb osoby niepełnosprawnej 3) podejmuje działania wspierające osobę niepełnosprawną w zakresie czynności dnia codziennego 	Metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych	Od pierwszego do drugiego miesiąca nauki



Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Okres realizacji
SPO.01.4.6) wspiera osobę niepełnosprawną w prowadzeniu gospodarstwa domowego (ek)	12	1) pomaga osobie niepełnosprawnej dobrać sprzęty, narzędzia i środki do prowadzenia gospodarstwa domowego 2) asystuje osobie niepełnosprawnej w prowadzeniu gospodarstwa domowego	Metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych	Od pierwszego do drugiego miesiąca nauki
SPO.01.4.7) pomaga osobie niepełnosprawnej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza (ek)	8	1) sprawdza zalecenie lekarza, zgodność leku, dawkę i termin ważności 2) rozróżnia drogi podawania leków 3) pomaga osobie niepełnosprawnej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza różnymi drogami (doustnie, przez skórę, na błony śluzowe), a w przypadku osób, które nie są w stanie samodzielnie przyjąć leku, również podaje go bezpośrednio do ust lub na skórę bez naruszania powłok skórnych	Metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych	Od pierwszego do drugiego miesiąca nauki
SPO.01.4.8) wspomaga osobę niepełnosprawną podczas wykonywania podstawowych ćwiczeń usprawniających oraz gimnastyki oddechowej (ew)	12	1) wymienia zasady obowiązujące podczas wykonywania ćwiczeń usprawniających i gimnastyki oddechowych 2) rozróżnia rodzaje ćwiczeń usprawniających i gimnastyki oddechowej 3) współpracuje ze specjalistą w zakresie wykonywania ćwiczeń usprawniających i gimnastyki oddechowej	Metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych	Od pierwszego do drugiego miesiąca nauki
SPO.01.4.9) pomaga osobie niepełnosprawnej w korzystaniu ze świadczeń opieki zdrowotnej (ew)	8	1) wymienia podmioty opieki zdrowotnej 2) opisuje rodzaje świadczeń opieki zdrowotnej 3) asystuje osobie niepełnosprawnej podczas korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej	Metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych	Od pierwszego do drugiego miesiąca nauki
SPO.01.4.10) wspiera osobę niepełnosprawną w korzystaniu ze sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych (ek)	10	1) wymienia rodzaje sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych 2) opisuje procedury obsługi sprzętu rehabilitacyjnego i korzystania z przedmiotów ortopedycznych	Metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i	Od pierwszego do drugiego miesiąca nauki

Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Okres realizacji
		3) pomaga osobie niepełnosprawnej w korzystaniu ze sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych	opiekuńczych	
SPO.01.4.11) współpracuje z wolontariuszami w opiece nad osobą niepełnosprawną (ep)	4	1) opisuje zasady wolontariatu w pracy z osobą niepełnosprawną 2) opisuje zakres działań wolontariuszy	Metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych	Od pierwszego do drugiego miesiąca nauki
SPO.01.4.12) przygotowuje osobę niepełnosprawną do samoopieki (ek)	20	1) rozpoznaje możliwości osoby niepełnosprawnej do samoopieki 2) mobilizuje osobę niepełnosprawną do podejmowania czynności w zakresie samoopieki	Metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych	Od pierwszego do drugiego miesiąca nauki

Tabela 10 Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne lub bez podziału (np. w przypadku kształcenia modułowego)

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Działania opiekuńcze wobec osoby z niepełnosprawnością		8	SPO.01.4.1) stosuje standardy i procedury podczas wykonywania usług opiekuńczo-wspierających (ek)	1) opisuje procedury i standardy usług opiekuńczo-wspierających 2) organizuje prace opiekuńczo-wspierające z uwzględnieniem standardów i procedur 3) identyfikuje zagrożenia dla asystenta osoby niepełnosprawnej wynikające z nieprzestrzegania procedur podczas wykonywania usług opiekuńczo-wspierających
Zaburzenia psychosomatyczne u	20		SPO.01.4.2) charakteryzuje objawy zaburzeń psychosomatycznych u	1) wymienia zaburzenia psychosomatyczne występujące u osoby

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
osoby z niepełnosprawnością			osoby niepełnosprawnej (ek)	niepełnosprawnej 2) rozróżnia symptomy zaburzeń psychosomatycznych u osoby niepełnosprawnej
Metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych		132	SPO.01.4.3) określa zasady, metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych (ek)	1) opisuje zasady, metody i techniki wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych 2) dobiera metody i techniki do wykonywanych czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych
			SPO.01.4.4) stosuje narzędzia, środki i materiały do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych u osoby niepełnosprawnej (ek)	1) rozróżnia narzędzia, środki i materiały stosowane podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych 2) dobiera narzędzia, środki i materiały do wykonywanych czynności higienicznych i pielęgnacyjnych 3) stosuje narzędzia, środki i materiały do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych
			SPO.01.4.5) wspiera osobę niepełnosprawną w wykonywaniu czynności dnia codziennego (ek)	1) rozpoznaje potrzeby osoby niepełnosprawnej dotyczące pomocy w zakresie czynności dnia codziennego 2) dobiera metody i techniki dostosowane do potrzeb osoby niepełnosprawnej 3) podejmuje działania wspierające osobę niepełnosprawną w zakresie czynności dnia codziennego
			SPO.01.4.6) wspiera osobę niepełnosprawną w prowadzeniu gospodarstwa domowego (ek)	1) pomaga osobie niepełnosprawnej dobrać sprzęty, narzędzia i środki do prowadzenia gospodarstwa domowego 2) asystuje osobie niepełnosprawnej w prowadzeniu gospodarstwa domowego
			SPO.01.4.7) pomaga osobie niepełnosprawnej w przyjmowaniu	1) sprawdza zalecenie lekarza, zgodność leku, dawkę i termin ważności

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
			leków zleconych przez lekarza (ek)	2) rozróżnia drogi podawania leków 3) pomaga osobie niepełnosprawnej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza różnymi drogami (doustnie, przez skórę, na błony śluzowe), a w przypadku osób, które nie są w stanie samodzielnie przyjąć leku, również podaje go bezpośrednio do ust lub na skórę bez naruszania powłok skórnych
			SPO.01.4.8) wspomaga osobę niepełnosprawną podczas wykonywania podstawowych ćwiczeń usprawniających oraz gimnastyki oddechowej (ew)	1) wymienia zasady obowiązujące podczas wykonywania ćwiczeń usprawniających i gimnastyki oddechowych 2) rozróżnia rodzaje ćwiczeń usprawniających i gimnastyki oddechowej 3) współpracuje ze specjalistą w zakresie wykonywania ćwiczeń usprawniających i gimnastyki oddechowej
			SPO.01.4.9) pomaga osobie niepełnosprawnej w korzystaniu ze świadczeń opieki zdrowotnej (ew)	1) wymienia podmioty opieki zdrowotnej 2) opisuje rodzaje świadczeń opieki zdrowotnej 3) asystuje osobie niepełnosprawnej podczas korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej
			SPO.01.4.10) wspiera osobę niepełnosprawną w korzystaniu ze sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych (ek)	1) wymienia rodzaje sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych 2) opisuje procedury obsługi sprzętu rehabilitacyjnego i korzystania z przedmiotów ortopedycznych 3) pomaga osobie niepełnosprawnej w korzystaniu ze sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych
			SPO.01.4.11) współpracuje z wolontariuszami w opiece nad osobą niepełnosprawną (ep)	1) opisuje zasady wolontariatu w pracy z osobą niepełnosprawną 2) opisuje zakres działań wolontariuszy



Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
			SPO.01.4.12) przygotowuje osobę niepełnosprawną do samoopieki (ek)	1) rozpoznaje możliwości osoby niepełnosprawnej do samoopieki 2) mobilizuje osobę niepełnosprawną do podejmowania czynności w zakresie samoopieki